כ שם. ל הַגָּהוֹת מָרְדְּכַי פֶּרֶק י"א (שבת סי' תסא). מ טוּר, וּדְלֹא כְּרַב דִּימִי (שבת ק:). נ בֵּית יוֹסֵף.

קְדָם שֶׁתִּפֹּל לַמַּיִם, אֵין צָרִיךְ מְחִיצוֹת, דְּהָוֵי לֵיהּ כְּחוֹ בְּכַרְמְלִית וְשָׁרֵי, [כ]וְהוּא הַדִּין אִם בֵּית הַכִּפֵּא עֲשׂוּי כְּבָר שֶׁהַצּוֹאָה נוֹפֶלֶת עַל צַדֵּי הַכֶּתֶל וְאַחַר כָּךְ מִתְגַּלְגֶּלֶת וְנוֹפֶלֶת לְמַטָּה בְּכַרְמְלִית. [ל]וְאִם (כה) נִשְׁבַּר הַדֶּלֶף בְּשַׁבָּת, מֻתָּר, מִשּׁוּם דְּגָדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת: ג אִם בֵּית הַכִּפֵּא בּוֹלֵט חוּץ לְחוֹמַת הָעִיר וְצוֹאָה נוֹפֶלֶת בַּחֲפִירָה שֶׁסְּבִיב הָעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יוֹתֵר מִבֵּית סָאתַיִם, (כו) שֶׁהוּא כַּרְמְלִית, (כז) [מ]אֵינוֹ מֻתָּר עַל יְדֵי מְחִיצָה תְּלוּיָה, שֶׁלֹּא הִתִּירוּ אוֹתָהּ אֶלָּא בְּמַיִם, (כח) אֲבָל עַל יְדֵי דֶּלֶת שָׁרֵי, דְּכֹחוֹ שָׁרֵי בְּכָל כַּרְמְלִית. הַגָּהָה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם בֵּית הַכִּפֵּא (כט) לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה שָׁרֵי בְּכָל עִנְיָן, דְּהָא מוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית דֶּרֶךְ מְקוֹם פְּטוֹר (ל) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שמ"ו (פ"ל) דְּיֵשׁ חוֹלְקִים). וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם הָיָה שָׁם (לא) צוֹאָה מִבְּעוֹד יוֹם שָׁרֵי בְּכָל עִנְיָן, דְּהָא (לב) הַצּוֹאָה הוּא מְקוֹם (יז) פְּטוֹר, דְּלֹא דָּרְסֵי בָּהּ רַבִּים (מרדכי פרק הזורק (סי' שמז)). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שמ"ה (פ"ט) דְּיֵשׁ חוֹלְקִין וּסְבִירָא לְהוּ דְּאֵין מְקוֹם פְּטוֹר בְּכַרְמְלִית. (לג) וּלְפִי מַה שֶּׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן שמ"ה (שם) דְּאֵין מְקוֹם פְּטוֹר בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָלֵי עָלְמָא, בֵּית הַכִּפֵּא הָעוֹמֵד בֵּין שְׁנֵי בָּתִּים (לד) אָסוּר לִפָּנוֹת שָׁם, אִם לֹא עֵרְבוּ יַחַד וְלֹא עָשׂוּ לוֹ תִּקּוּן מִבְּעוֹד יוֹם (לה) כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סָעִיף ב', דְּאָז שָׁרֵי, דְּלֹא הָוֵי אֶלָּא כְּמוֹ חָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת (לו) כְּדִלְקַמָּן סִימָן שנ"ז (פ"ג). * וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שע"ז סָעִיף ד' (דברי עצמו). וְכָל זֶה דָּוְקָא לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד (לז) שֶׁשָּׁכְחוּ וְלֹא עֵרְבוּ, מֻתָּר, (לח) דְּגָדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת (הגהות מרדכי (שבת פ' חורוק) ודברי עצמו). הוֹלְכֵי סְפִינוֹת נֶהֱגוּ לַעֲשׂוֹת צָרְכֵיהֶן (לט) מִן הַמְּשׁוּטָה לַיָּם, דְּהוֹאִיל וְהַמְּשׁוּטָה אֵינוֹ גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה, אַף עַל פִּי שֶׁרָחְבָה אַרְבָּעָה, אֵינָהּ אֶלָּא כַּרְמְלִית, וּמוֹצִיא מִכַּרְמְלִית לְכַרְמְלִית (בית יוסף בשם ארחות חיים (שבת סי' תלג)): ד (מ) [נ]מַיִם שֶׁאֵין (טו) עֲמֻקִּים עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֵין לָהֶם דִּין מַיִם לְהַתִּיר (מא) לְשִׁפּוֹךְ בָּהֶם בְּמְחִיצָה תְּלוּיָה. הַגָּהָה: וְכָל שֶׁכֵּן אִם יָבְשׁוּ הַמַּיִם,

בְּאֵר הַיֵּטֵב

ג (יז) **פְּטוֹר.** דְּאֵינָהּ רְחָבָה אַרְבָּעָה. וּמִיָּרֵי שֶׁמְּפָנָהּ מַמָּשׁ עַל הַצּוֹאָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפֶלֶת אַחַר כָּךְ לְכַרְמְלִית, שָׁרֵי: ד (טו) **עֲמֻקִּים.** וּכ"מ הַבִּיא תּוֹסָפוֹת (שבת ק: ד"ה עשׂוי) דְּשָׁרֵי בִּמְחִיצָה תְּלוּיָה אֲפִלּוּ אֵין עֲמֻקִּים עֲשָׂרָה, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

תָּלוּי כְּלָל זֶה בָּזֶה, דְּהֵיכָא דְּהָאִפּוּר הוּא מְשׁוּם חָסְרוֹן עֲרוּב אֵין נַפְקָא מִנָּהּ כְּלָל מַה שֶּׁמַּפְסִיק בְּאֶמְצַע מְקוֹם פְּטוֹר, דְּלֹא עָדִיף זֶה מֵאִלּוּ הֲוֵי שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת סְמוּכוֹת זוֹ לָזוֹ לְגַמְרֵי:

ג * **וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שנ"ז סָעִיף ד'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּשָׁם מְבֹאָר נַמִּי בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְאֶסְטֵר, וּלְאַפּוּקֵי מִדַּעַת הָרַ"י מִקִּינּוֹן שֶׁהוּבְּאָה שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף שֶׁמְּתִיר בָּזֶה. אָמְנָם בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר [נ]מַשִּׂיק לְהַלָּכָה כְּדַעַת הָרַ"י מִקִּינּוֹן אִם יְדוּעַ לוֹ שֶׁהוּא גָּבוֹהַּ שִׁלְשָׁה וְאֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, עַיֵּן שָׁם:**

לְדִירָה דִּין כַּרְמְלִית עָלֶיהָ, נִמְצָא מוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית: (כח) **אֲבָל עַל יְדֵי דֶּלֶת.** אוֹ שֶׁהַצּוֹאָה נוֹפֶלֶת עַל צִידֵי הַכֶּתֶל וְאַחַר כָּךְ מִתְגַּלְגֶּלֶת וְנוֹפֶלֶת לְמַטָּה בְּכַרְמְלִית, דַּאֲוִירָא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה הוּא כְּמִקְרָקְעִית הַחֲפִירָה. וְהַשְׁתָּא, מִקּוֹם פְּטוֹר הוּא, וְנִמְצָא, כְּשֶׁהוּא נִפְנֶה, מוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית (כט) דֶּרֶךְ מְקוֹם פְּטוֹר: (ל) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שמ"ו וְכוּ'.** הֵינוּ בְּסוֹף סָעִיף א', דְּיֵשׁ אוֹסְרִים לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ מְקוֹם פְּטוֹר. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁמַּאֲרִיךְ בָּזֶה, וְדַעְתּוֹ, דְּאַף אִי נַיְמָא דִּבְרֵשׁוּיוֹת דְּרַבָּנָן דֶּרֶךְ מְקוֹם פְּטוֹר מֻתָּר, הֵינוּ דַּוְקָא בִּדְנָח בְּאֶמְצַע עַל הַמָּקוֹם פְּטוֹר, אֲבָל לֹא בִּדְלֹא נָח, וְהָכָא הָלֹא לֹא נָח בְּאֶמְצַע, וּכְעֵין זֶה מְפַקְפֵּק הַבַּיִת מֵאִיר גַּם כֵּן עַל הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הָרִאשׁוֹן [עַיֵּן בְּסִפְרוֹ בְּסִימָן שמ"ו וְכֵן בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת], וְכֵן בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי בְּסִימָן שנ"ג סָעִיף א' דַּעְתּוֹ גַּם כֵּן כְּדַעַת הַגְּרָ"א הַנַּ"ל וְתָמֵהַּ עַל דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הָרִאשׁוֹן: (לא) **צוֹאָה מִבְּעוֹד יוֹם.** וּמַיִּרֵי (כג) שֶׁמְּפָנָהּ מַמָּשׁ עַל הַצּוֹאָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפֶלֶת אַחַר כָּךְ מִן הַצַּד שֶׁהוּא כַּרְמְלִית, שָׁרֵי: (לב) **הַצּוֹאָה הֲוֵי מְקוֹם פְּטוֹר.** דְּהָא מִסְּתָמָא (כג) אֵינָהּ רְחָבָה אַרְבָּעָה. (כד) וְאַף דִּבְעַלְמָא קַיְמָא לַן דְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים גַּבָּהּ בָּטֵל לְגַבֵּי רְשׁוּת שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ, וְהַצּוֹאָה מִסְּתָמָא אֵינָהּ גְּבוֹהַּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, [א]שְׁאנֵי הָכָא דְּצוֹאָה שָׁבְרִית הַכִּפֵּא בְּוַדַּאי לֹא דָּרְסֵי לָהּ רַבִּים, וְעַל כֵּן אֵינָהּ בָּטֵל לְרְשׁוּת שֶׁבְּצִדָּהּ, וְהֲוֵי מְקוֹם פְּטוֹר: (לג) **וּלְפִי מַה וְכוּ'.** כְּאן מַתְחִיל הָרַמְ"א לְבָאֵר דִּין אַחֵר, אוֹדוֹת בֵּית הַכִּפֵּא שֶׁהָיָה שֵׁיָּךְ מְקוֹם הַחֲפִירָה שֶׁתַּחְתֶּיהָ לִשְׁנֵי אֲנָשִׁים, וְלֹא עֵרְבוּ בֵּינֵיהֶם, וּקְאָמַר דִּכְאן לֹא שֵׁיָּךְ הַהֶתֵּר שֶׁכָּתַב מִתְּחִלָּה דְּהַצּוֹאָה הֲוֵי מְקוֹם פְּטוֹר, כֵּיוָן דְּהָרְשׁוּיוֹת בְּעַצְמָן רְשׁוּת הַיָּחִיד הֵם, אֵין מְקוֹם פְּטוֹר בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד: (לד) **אָסוּר לִפָּנוֹת שָׁם.** מֵירֵי שֶׁמְּקוֹם מוֹשַׁב בֵּית הַכִּפֵּא הָיָה שֵׁיָּךְ לְכָל אֶחָד לְבַדּוֹ, כִּי הָיָה מְחִיצָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶם, אֶלָּא שֶׁהַחֲפִירָה שֶׁתַּחְתֶּיהָ הָיָה שֵׁיָּךְ לִשְׁנֵיהֶם, וּלְכָךְ אָסוּר, דְּמוֹצִיא מֵרְשׁוּתוֹ לְקַרְקַע שֶׁתַּפִים, דְּאִם גַּם מְקוֹם מוֹשַׁב שֵׁיָּךְ לְהַשֻּׁתָּפִים, אֵין כָּאן הוֹצָאָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת, וּמֻתָּר [בֵּית מֵאִיר וּחְדוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר, עַיֵּן שָׁם]: (לה) **כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סָעִיף ב'.** הֵינוּ תִּקּוּן דֶּרֶךְ אוֹ קָנֶה, (כה) אֲבָל תִּקּוּן דְּמְחִיצָה תְּלוּיָה אֵינוֹ מוֹעִיל הָכָא עַד שֶׁיּוֹרֶדֶת עַד לְמַטָּה: (לו) **כְּדִלְקַמָּן סִימָן שנ"ז.** סָעִיף ג' בַּהַגָּ"ה, דְּשָׁם מְבֹאָר (כו) דִּבְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת לְכָלֵי עָלְמָא מֻתָּר כֹּחוֹ: (לז) **שֶׁשָּׁכְחוּ וְלֹא עֵרְבוּ.** אוֹ שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בְּאָפְשָׁר לַעֲשׂוֹת תִּקּוּן הַנִּזְכָּר [חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל נה ס"ז)]: (לח) **דְּגָדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת.** שֶׁהִתִּירוּ חֲכָמִים בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בּוֹ אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא: (לט) **מִן הַמְּשׁוּטָה לַיָּם.** אֲבָל מִן הַסְּפִינָה לַיָּם [בְּלֹא תִּקּוּן הַנִּזְכָּר בְּסָעִיף ב'], לֹא, דְּהָא מוֹצִיא מִן רְשׁוּת הַיָּחִיד לַיָּם שֶׁהוּא כַּרְמְלִית, וְאִם אִי אְפְשָׁר לֵהּ מִפְּנֵי אֵיזֶה סִבָּה אֶלָּא אִם כֵּן יַעֲשֶׂה צָרְכָיו בַּסְּפִינָה, מֻתָּר, דִּגְדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת [אַלְיָה רַבָּה (ס"ק טז)]: ד (מ) **מַיִם שֶׁאֵינָם עֲמֻקִּים וְכוּ'.** קַאֵי עַל סָעִיף א' וב': (מא) **לִשְׁפּוֹךְ בָּהֶם.** וְהוּא הַדִּין לְמַלְאוֹת עַל יְדֵי מְחִיצָה תְּלוּיָה. וְהַשְׁתָּא, דְּכֵיוָן שֶׁאֵין בָּהֶם עֲשָׂרָה טְפָחִים, כְּבָשָׁה דְּמְיָא. [נ]וְעַיֵּן בְּבֵ"ח וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) שֶׁחוֹלְקִין עַל זֶה, וּסְבִירָא לְהוּ דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה, (מ) אִם לֹא שֶׁרַבִּים מְהַלְּכִין שָׁם עַל יְדֵי הַדְּחַק דְּאָז לְכָלֵי עָלְמָא כְּקַרְקַע דְּמְיָא. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁיֵּשׁ דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְכָתַב דְּדָבָר זֶה תְּלוּי (מא) בְּשִׁיטַת הָרִאשׁוֹנִים,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (יט) אֲחֵרוֹנִים: (כ) הַגְּרָ"א: ג (כג) דְּכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ אֲוִיר מִקַּרְקָעִית הַחֲפִירָה עַד בֵּית הַכִּפֵּא מֵעֵט יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, נִמְצָא פּוֹגֵעַ תְּחִלָּה בַּאֲוִיר מְקוֹם פְּטוֹר: (כד) מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (כה) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, עַיֵּן שָׁם: (כו) בֵּית מֵאִיר, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף (ג') [ב']: (כז) הַגְּרָ"א בְּכַנָּעַת הָרַשְׁ"א: ד (מ) כֵּן מַשְׁמַע מַהֲרָאָיָה שֶׁהוּבְּאָה בְּבֵית יוֹסֵף, וְכֵן כָּתַב הָאַלְיָה רַבָּה (ס"ק טז) וְתָמֵהַּ מִשּׁוּם שֶׁמְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת (שבת ק: ד"ה עשׂוי) מוּכָח דְּלֹא כְּוָותֵיהּ, הֵינוּ מִשּׁוּם דְּאָזְלִי

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ב) כתב: וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאִם הָיְתָה שָׁם צוֹאָה מִבְּעוֹ"י בְּכַרְמְלִית וְהוּא נִפְנֶה עַכְשָׁיו עָלֶיהָ מוּתָּר בְּכָל עִנְיָן, וְאַע"פ שֶׁאַחַ"כ נוֹפֶלֶת מֵעָלֶיהָ לְקַרְקַע הַכַּרְמְלִית. לְפִי שֶׁהַצּוֹאָה שֶׁמִּבְּעוֹ"י הִיא מְקוֹם פְּטוֹר (אִם אֵין בֵּהּ ד' עַל ד') (וְהִיא גְּבוֹהָה ג', אוֹ אֲפִלּוּ אֵינָהּ ג' אֶלָּא שֶׁרְחָבָהּ ד' שֶׁאֵין רַבִּים פּוֹסְעִים וּמְדַלְּגִים עָלֶיהָ אֶלָּא מְקִיפִים אוֹתָהּ). אֲבָל לְפִי מָה שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן שמ"ה (שו"ע סי"ט) שֶׁהָעִיקָּר כְּהָאוֹמְרִים שֶׁאֵין מְקוֹם פְּטוֹר בְּכַרְמְלִית אֵין לְהָקֵל בָּזֶה. **ב]** וּבשו"ע הרב (ס"ב) כתב כְּהַשּׁו"ע. **ג]** וּבשו"ע הרב (סט"ו) תָּלָה הַדִּין אִם הָרַבִּים בּוֹקְעִים בַּמַּיִם [שדימם כיבשה], אוֹ שֶׁאֵין דַּרְכָּם הָרִגֵּל עוֹבְרִים שָׁם מֵחֲמַת עֹמֶק [שדין מים להם] וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם עֲמֻקִּים עֲשָׂרָה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

אַף עַל פִּי שֶׁהָיוּ שָׁם עֲמָקִים עֲשָׂרָה (מרדכי שבת סי' שנט): **ה** (מב) [ס]הָיוּ שְׁתֵּי גְּזוּזְטְרָאוֹת זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ, (מג) מְשׁוּכָּה זוֹ מִכְּנֶגֶד זוֹ מִעֵט (מד) וְאֵינָהּ (מז) רְחוֹקָה מִכְּנֶגְדָּהּ אַרְבָּעָה טְפָחִים, בֵּין אִם עוֹמֶדֶת תּוֹךְ עֲשָׂרָה זוֹ לְזוֹ בֵּין יֵשׁ בֵּינֵיהֶם (מה) יוֹתֵר מִגֹּבַהּ עֲשָׂר אַמּוֹת, [ע]עָשׂוּ לָעֶלְיוֹנָה מְחִיצָה מִשֶּׁל שְׁנֵיהֶם וְלֹא עָשׂוּ לַתַּחְתּוֹנָה כְּלָל, שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת בָּהּ עַד שֶׁיְּעָרְבוּ, (מו) וְכָל שֶׁכֵּן אִם עָשׂוּ שְׁתֵּיהֶן [פ]לַתַּחְתּוֹנָה שֶׁשְּׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת עַד שֶׁיְּעָרְבוּ. [צ]אֲבָל כָּל אַחַת מֵהֶן שֶׁעָשְׂתָה לְבַדָּהּ בְּשֶׁלָּהּ, (מז) אֵין הָאַחֶרֶת אוֹסֶרֶת עָלֶיהָ (מח) אֲפִלּוּ לֹא עָשְׂתָה הָאַחֶרֶת בְּשֶׁלָּהּ, [ק]וְכֵן (מט) אִם עָשׂוּ בִּשְׁתֵּיהֶן בְּשֶׁתְּפוּת מִשֶּׁל שְׁנֵיהֶם אֵין אַחַת אוֹסֶרֶת עַל חֲבֶרְתָּהּ:

שנו דִּין אַמַּת הַמַּיִם הָעוֹבֶרֶת בֶּחָצֵר. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א * [א]אַמַּת הַמַּיִם (א) * הָעוֹבֶרֶת בֶּחָצֵר, (ס) (ב) עֲמֻקָּה עֲשָׂרָה וּרְחָבָה אַרְבָּעָה, * אֵין מְמַלְּאִין מִמֶּנָּה בְּשַׁבָּת

ס משנה בְּעֵרוּבִין פ״ז (ע״ב) וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ רַב (שם פח.) וּכְפֵרוּשׁ רַ״שׁ שָׁם בְּלָשׁוֹן רִאשׁוֹן. ע כְּדִמְפָרֵשׁ לָהּ רַב ששת שָׁם. פ פֵּרוּשׁ, שְׁהָעֶלְיוֹנָה מְשְׁתַּפֶּשֶׁת דֶּרֶךְ הַתַּחְתּוֹנָה בְּנַחַת, דְּאִסְרֵי עָלָהּ. צ טוּר מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם. ק שָׁם, וְגַם כֵּן מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא.

א בְּעֵרוּבִין פ״ז (ע״א).

בֵּאוּר הַיּוֹשֵׁב

ה (מב) רְחוֹקָה. דְּמִפְּלָא שְׁנֵיהֶם נוֹחִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּשְׁנֵיהֶם וְאוֹסְרִים זֶה עַל זֶה, מִשּׁוּם הָכִי אִם עָשׂוּ מְחִיצָה לָעֶלְיוֹנָה בִּשְׁתֵּפוּת אוֹסֶרֶת זֶה עַל זֶה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם עָשׂוּ שְׁתֵּיהֶן לַתַּחְתּוֹנָה דְּעֶלְיוֹנָה אוֹסֶרֶת עַל הַתַּחְתּוֹנָה, דְּנִיחָא לָהּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּתַּחְתּוֹנָה עַל יְדֵי שְׁלִשּׁוּל, אֲבָל אִם כָּל אַחַת עָשְׂתָה לְבַדָּהּ וְאֵין לָהּ חֵלֶק בִּמְחִיצַת חֲבֶרְתָּהּ אֵינָהּ אוֹסֶרֶת עָלֶיהָ, וְכֵן אִם עָשׂוּ לִשְׁנֵיהֶם מִן הַשֶּׁתֵּפוּת וּמִכָּל מָקוֹם כָּל אֶחָד מִשַּׁמֵּשׁ בְּשֶׁלּוֹ וְגִלָּה דַּעְתּוֹ דְּסִלְקָא נַפְשֵׁהּ מֵחֲבֶרְתָּהּ, שׁוּב אֵינָהּ אוֹסֶרֶת עָלֶיהָ. וְכָל זֶה בְּאֵין רְחוֹק בֵּינֵיהֶם אֲרָבָעָה טְפָחִים, אֲבָל בִּרְחוֹק אַרְבָּעָה טְפָחִים אֵין הַתַּחְתּוֹנָה יְכוֹלָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּעֶלְיוֹנָה אֶלָּא בְּתַשְׁמִישׁ אָוִיר, וְלָאו תַּשְׁמִישׁ הוּא, עַל כֵּן אֵינָהּ יְכוֹלָה לֶאֱסֹר עַל הָעֶלְיוֹנָה. וְאַגַּבֵּהּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה בֵּינֵיהֶם לֹא קָפְדִינַן, דְּמִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי זְרִיקָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא תַּשְׁמִישׁ קָשֶׁה:

א (ס) עֲמֻקָּה עֲשָׂרָה וְכוּ׳. דְּבִשְׁעוּר זֶה נַעֲשֶׂה רְשׁוּת לְעַצְמָהּ, וְהָוֵי כַּרְמְלִית אֲפִלּוּ בְּחָצֵר, אֲבָל אִם אֵינָהּ עֲמֻקָּה עֲשָׂרָה אוֹ שֶׁאֵינָהּ רְחָבָה אַרְבָּעָה אֵינָהּ כַּרְמְלִית, וְהָוֵי מְשָׁנָה מִכְּמַל אֲרָבָעָה טְפָחִים, אֲבָל בְּרָחוֹק אַרְבָּעָה טְפָחִים אֵין הַתַּחְתּוֹנָה יְכוֹלָה לֶאֱסֹר עַל הָעֶלְיוֹנָה כְּלָל, וְאִם כֵּן אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כְּלָל, וְכֵן הַדִּין בְּשֶׁנִּפְרְצָה מֵאֵיזֶה נָהָר שֶׁטָּף מַיִם וְעוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ הֶחָצֵר מִשְּׁנֵי הָאֲדָדִים כְּמוֹ אַמַּת הַמַּיִם, גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי, וּמִכָּל מָקוֹם אִפְשָׁר דְּאִם הוּא מִשְׁעָר שֶׁיִּתְעַכֵּב הַמַּיִם רַק מְשֶׁךְ יוֹם אוֹ יוֹמַיִם, לֹא גָּזְרוּ עַל זֶה שֶׁיִּהְיֶה כַּרְמְלִית, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* אֵין מְמַלְּאִין מִמֶּנָּה וְכוּ׳. אֲבָל בֶּחָצֵר מֻתָּר לְטַלְטֵל אַף אִם לֹא עָשׂוּ שׁוּם תִּקּוּן, וְלֹא אָמְרִינַן שֶׁיִּהְיֶה אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁפָּרוּץ בְּמִלּוֹאוֹ לְכַרְמְלִית, וְהָוֵי כְּמִשְׁנֶה מְמֻלֵּאת מַיִם, וְאֵין לְחַלֵּק בֵּין מְמֻלֵּאת לְמִקְצָת, דְּכֵיוָן דְּמִשְׁנֶה הִיא, כֻּלָּהּ שָׁוִין לְעִנְיָן זֶה, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שנט סָעִיף ב׳ בְּהַג״ה וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה אוֹת ט׳ וְאוֹת י׳ וְאוֹת כ״ב:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עַיֵּן שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם אַף לְדִידְהוּ (כט) נוֹכַל לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַפּוֹסְקִים הַמְּקִלִּין בָּזֶה: **ה** (מב) הָיוּ שְׁתֵּי וְכוּ׳. אֲבָאֵר בְּקִצְרָה, וְהוּא, דְּבֵית וַעֲלִיָּה עַל גַּבֵּי הָעוֹמֶדֶת אֵצֶל הַנָּהָר, וְיֵשׁ לָהֶם לְכָל אַחַת גְּזוּזְטְרָא הַבּוֹלֶטֶת לִרְלוּת עַל יַדָּהּ מַיִם מִן הַנָּהָר, אִם הָיוּ עוֹשִׂים כָּל אֶחָד מְחִיצוֹת סְבִיבָהּ כַּדִּין הַמְּבֹאָר בְּסָעִיף א׳ הָיוּ שְׁתֵּיהֶן מֻתָּרוֹת בְּשַׁבָּת כָּל אֶחָד לִרְלוּת בִּשְׁלּוֹ, אֲפִלּוּ אִם לֹא עֵרְבוּ יַחַד, וְאִם תִּקְּנוּ שְׁתֵּיהֶן בְּשֶׁתְּפוּת רַק גְּזוּזְטְרָא אַחַת כַּדִּין, בֵּין לָעֶלְיוֹנָה בֵּין לַתַּחְתּוֹנָה, נֶחְשָׁבִין כִּשְׁנֵי אֲנָשִׁים הַדָּרִין בְּחָצֵר אַחַת וַאֲסוּרִין שְׁנֵיהֶם לִרְלוּת דֶּרֶךְ הַגְּזוּזְטְרָא הַהִיא, כֵּיוָן שֶׁרֻּבּוֹת שְׁנֵיהֶם שׁוֹלֶטֶת עָלֶיהָ, אִם לֹא שֶׁעֵרְבוּ בֵּינֵיהֶן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שֶׁשְּׁתֵּי הַגְּזוּזְטְרָאוֹת הָעוֹמְדִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה אֵינָם רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה בְּמֶשֶׁךְ הַכֹּתֶל אַרְבָּעָה טְפָחִים, שֶׁנּוֹחַ תַּשְׁמִישְׁתָּהּ, אֲבָל אִם הָיוּ רְחוֹקִים אַרְבָּעָה טְפָחִים, אִם כֵּן כְּשֶׁרוֹצָה בַּעַל הַתַּחְתּוֹן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּגְזוּזְטְרָא הָעֶלְיוֹנָה צָרִיךְ לִזְרֹק דְּלִי שֶׁלּוֹ בָּאֲוִיר לְהַלְאָה דֶּרֶךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְתַשְׁמִישׁ מַפְלָג כָּזֶה אֵין חָשִׁיב לֶאֱסֹר עַל חֲבֵרוֹ אַף כְּשֶׁלֹּא עֵרְבוּ בֵּינֵיהֶן: (מג) מְשׁוּכָּה זוֹ וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲפִלּוּ מְשׁוּכָּה, (ס) וְכָל שֶׁכֵּן אִם עוֹמֶדֶת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ בְּשָׁוֶה: (מד) וְאֵינָהּ רְחוֹקָה וְכוּ׳. דִּבְרְחוֹקָה מִכְּנֶגְדָּהּ בְּמֶשֶׁךְ רֹחַב הַכֹּתֶל אַרְבָּעָה טְפָחִים, שׁוּב לֹא אָסְרֵי אַהֲדָדֵי, שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֶלָּא עַל יְדֵי זְרִיקַת הַדְּלִי בָּאֲוִיר מֵרָחוֹק, וְאֵינוֹ חָשׁוּב תַּשְׁמִישׁ לֶאֱסֹר: (מה) יוֹתֵר מִגֹּבַהּ וְכוּ׳. דְּאַגַּבֵּהּ (ס) לֹא קָפְדִינַן, אַף עַל פִּי דְּהֶכְרַח עַל יְדֵי זֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּדְלִי עַל יְדֵי זְרִיקָה לְמַעְלָה, וְהִיא תַּשְׁמִישׁ קָשֶׁה, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ דֶּרֶךְ אֲוִיר בְּרֹחַב חֲשִׁיבָא תַּשְׁמִישְׁתֵּהּ לֶאֱסֹר: (מו) וְכָל שֶׁכֵּן אִם עָשׂוּ שְׁתֵּיהֶן לַתַּחְתּוֹנָה. שֶׁתַּשְׁמִישׁ זֶה נוֹחַ יוֹתֵר לָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהוּא דֶּרֶךְ יְרִידָה: (מז) אֵין הָאַחֶרֶת וְכוּ׳. הַיְנוּ (נ) אֲפִלּוּ רְגִילָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשֶׁל חֲבֶרְתָּהּ בַּחֹל, אַף עַל פִּי כֵן אֵינָהּ אוֹסֶרֶת עָלֶיהָ, שֶׁבְּעָצְמָהּ הֲלֹא הָרְשׁוּת אֵין שַׁיָּךְ לָהּ, אִם לֹא שֶׁהִתְנוּ בֵּינֵיהֶן בְּפֵרוּשׁ שֶׁכָּל אֶחָד יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשֶׁל חֲבֵרוֹ אָז צְרִיכִין עֵרוּב [פְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״ז)]: (מח) אֲפִלּוּ לֹא עָשְׂתָה וְכוּ׳. וְכָל שֶׁכֵּן אִם כָּל אַחַת עָשְׂתָה לְעַצְמָהּ דְּמֻתֶּרֶת כָּל אַחַת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּגְּזוּזְטְרָא שֶׁלָּהּ בִּלְי עֵרוּב. אַף יֵשׁ אוֹמְרִים דְּכָל זֶה (נ) דַּוְקָא בְּשֶׁמְּשׁוּכוֹת הַגְּזוּזְטְרָאוֹת זוֹ מִזּוֹ וְאֵין צְרִיכִין לְשַׁמֵּשׁ אַחַת בַּחֲבֶרְתָּהּ, אֲבָל אִם הָעֶלְיוֹנָה מְכֻנָּעַת מַמָּשׁ נֶגֶד הַתַּחְתּוֹנָה וּכְשֶׁהִיא צְרִיכָה לִרְלוֹת מַיִם יוֹרֵד הַדְּלִי שֶׁלָּהּ דֶּרֶךְ נֶקֶב גְּזוּזְטְרָא הַתַּחְתּוֹנָה, וְאֵין בֵּינֵיהֶן אֲוִיר שֶׁל עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּגַבֵּהּ, שֶׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת לְמַלְאוֹת [רַמְבַּ״ם (עירובין פ״ד הכ״ד)]: (מט) אִם עָשׂוּ בִּשְׁתֵּיהֶן וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאַף דְּאָמְרִינַן לְעֵיל דְּאִם תִּקְּנוּ לְאַחַת בִּשְׁתֵּפוּת, שֶׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת לְמַלְאוֹת שָׁם כְּשֶׁלֹּא עֵרְבוּ, הוּא דַּוְקָא אִם תִּקְּנוּ רַק אַחַת וּבַשֵּׁנִיָּה לֹא עָשׂוּ מְחִיצָה כְּלָל, אֲבָל אִם עָשׂוּ תִּקּוּן בִּשְׁתֵּיהֶן בְּשֶׁתְּפוּת, מֻתָּרִים כָּל אַחַת בְּשֶׁלָּהּ, מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן דְּכָל אַחַת סִלְקָה נַפְשָׁהּ מֵחֲבֶרְתָּהּ כֵּיוָן שֶׁעָשְׂתָה לָהּ תִּקּוּן בִּכְפֵנֵי עַצְמָהּ [וּמַה שֶּׁעָשְׂתָה בִּשְׁתֵּפוּת, (ל) אֵיזֶה טַעַם הָיָה לָהֶם בַּדָּבָר], וְכָל שֶׁכֵּן אִם עָשׂוּ רַק בְּאַחַת בִּשְׁתֵּפוּת, וְהַשְּׁנִיָּה עָשְׂתָה מְחִיצָה לְהַגְּזוּזְטְרָא שֶׁלָּהּ לְבַדָּהּ, (ס) בְּוַדַּאי מֻתָּר כָּל אֶחָד לְמַלְאוֹת בִּלְי עֵרוּב, דְּהָא בְּוַדַּאי סִלְקָה נַפְשָׁהּ מֵחֲבֶרְתָּהּ:

א (א) הָעוֹבֶרֶת בֶּחָצֵר. דַּוְקָא כְּשֶׁהִיא עוֹבֶרֶת, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּכְנָסָת לֶחָצֵר מִן צַד הָאֶחָד וְיוֹצֵאת מִשָּׁם מִן צַד הָאַחֵר בִּנְקָבִים שֶׁיֵּשׁ תַּחַת הַכְּתָלִים, (ס) אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ בְּרֵכַת מַיִם בְּחָצֵרוֹ וְאֵינָהּ נִמְשֶׁכֶת מִבַּחוּץ אֵין צָרִיךְ שׁוּם תִּקּוּן אֲפִלּוּ רְחָבָה וַעֲמֻקָּה הַרְבֵּה, דְּכָל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַמְּחִיצוֹת בִּכְלָל רְשׁוּת הַיָּחִיד הוּא: (ב) עֲמֻקָּה עֲשָׂרָה וּרְחָבָה אַרְבָּעָה. דִּכְשִׁעוּר זֶה (ס) נַעֲשׂוּ הַמַּיִם רְשׁוּת לְעַצְמָן וְשֵׁם כַּרְמְלִית עֲלֵיהֶם כְּשֶׁאָר יַמִּים לְשִׁיטָתָיְהוּ, אֲבָל לְדַעַת הַגְּאוֹנִים אֵין רְאָיָה, עַיֵּן שָׁם, וְהִנֵּה הַמְּעַיֵּן בְּרֹא״ש פֶּרֶק הַזּוֹרֵק (שבת פי״א ס״ב) יִרְאֶה דְּדַעְתּוֹ דְּהָא דְּאָמְרִינַן עוֹשֶׂה מָקוֹם אַרְבָּעָה וּמַמְלֵא, הַיְנוּ מְחִיצוֹת גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה, אִם כֵּן עַל כָּרְחָךְ גַּם הוּא סְבִירָא לֵיהּ כְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת, וְעַיֵּן בְּהַגָּרְ״א שֶׁהֵבִיא רְאָיָה מֵרַ״י עֲרוּבִין כ״ד עַמּוּד ב׳ (ד״ה שאין בעומקו) דְּסִבְירָא לֵיהּ כְּדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְקָשֶׁה דְּהָא גַּם הוּא רַ״י פֵּרַשׁ [שַׁבָּת ק׳ עַמּוּד ב׳] דְּבִגּוּד הַמְּחִיצָה עוֹשֶׂה מָקוֹם, דְּטַעַם הַיְצִירָא דְּסִפְּינָה הוּא מִשּׁוּם מְחִיצָה תְּלוּיָה, וְאִם כֵּן לְדִידֵיהּ יִשָּׁאֵר רְאָיַת מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) עַל מְכוֹנָה, וְאִם כֵּן דִּבְרֵי רַ״י סוֹתְרִים אַהֲדָדֵי, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (כט) דְּהָא אַף לְדִידֵיהּ אֵין רְאָיָה שֶׁהַגְּאוֹנִים יַחְלְקוּ עַל דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת בָּזֶה (שם), וּבְפֶרֶט שֶׁמִּדִּבְרֵי הָרַא״ש (שם) מוּכָח דְּסָבַר כְּוָותַיְהוּ, וְגַם מִדִּבְרֵי הָרִיטְבָ״א בְּעֵרוּבִין (פו: ד״ה בין וכו׳ והקשו וכו׳) בְּסוּגְיָא דְּגְזוּזְטְרָא שֶׁהַתִּיק שָׁם דִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * אַמַּת הַמַּיִם. וְהוּא הַדִּין נָהָר [חַיֵּי אָדָם (כלל נג סט״ז)]:

* הָעוֹבֶרֶת בֶּחָצֵר. דַּע, דִּלְפִי הַמְּבֹאָר בַּפּוֹסְקִים, לְאוּ דַּוְקָא שֶׁעוֹבֶרֶת פֹּה מֵעוֹלָם, דְּהוּא הַדִּין בְּשֶׁנִּפְרְצָה מֵאֵיזֶה נָהָר שֶׁטָּף מַיִם וְעוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ הֶחָצֵר מִשְּׁנֵי הָאֲדָדִים כְּמוֹ אַמַּת הַמַּיִם, גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי, וּמִכָּל מָקוֹם אִפְשָׁר דְּאִם הוּא מִשְׁעָר שֶׁיִּתְעַכֵּב הַמַּיִם רַק מְשֶׁךְ יוֹם אוֹ יוֹמַיִם, לֹא גָּזְרוּ עַל זֶה שֶׁיִּהְיֶה כַּרְמְלִית, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* אֵין מְמַלְּאִין מִמֶּנָּה וְכוּ׳. אֲבָל בֶּחָצֵר מֻתָּר לְטַלְטֵל אַף אִם לֹא עָשׂוּ שׁוּם תִּקּוּן, וְלֹא אָמְרִינַן שֶׁיִּהְיֶה אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁפָּרוּץ בְּמִלּוֹאוֹ לְכַרְמְלִית,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מוֹכַח גַּם כֵּן דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּוָותַיְהוּ בְּעִקַּר הַדִּין דְּהַתִּירָא דִּמְחִצָּה תְּלוּיָה הוּא אֲפִלּוּ בְּשֶׁאֵין גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה, אִם כֵּן בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה: **ה** (ל) פְּשׁוּט. לְבַד מַה שֶּׁמִּים הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ אֲבָל כָּל אַחַת וְכוּ׳, בָּזֶה יֵשׁ נִפְקָא מִינָּהּ אִם עוֹמֶדֶת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ בְּשָׁוֶה, וְכֵמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסָעִיף קָטָן (מ״ז) [מ״ח] בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (עירובין פ״ד הכ״ד) עַיֵּן שָׁם:

(לא) מַשׂ״ז (סק״ז): (לב) גְּמָרָא (עירובין פח.): (לג) גַּם בְּלִבּוּשׁ (סעיף ה) הָעֲתִיק דִּין זֶה, וּבְוַדַּאי מְקוֹרוֹ הוּא מֵהָרַמְבַּ״ם (עירובין פ״ד הכ״ד-כה), וּלְפָלָא שֶׁלֹּא זָכַר דְּכָל זֶה דַּוְקָא אִם [אֵין] בֵּינֵיהֶן עֲשָׂרָה טְפָחִים, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בָּרַמְבַּ״ם: (לד) בֵּית יוֹסֵף, וְהִנֵּה הַדִּין הַזֶּה נוֹגֵעַ מֵהַשּׁוּר, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״כ) [א]דְּיֵשׁ רַאשׁוֹנִים שֶׁחוֹלְקִין עַל זֶה:

(לה) גְּמָרָא (שם):

א (ס) כֵּן מוּכָח מִלְּקַמָּן בְּהַג״ה, וּפְשׁוּט: (ע) רַ״שׁ (עירובין פו. ד״ה שלא) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב כתב כהמתירים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah